

Delniška družba

DELNIŠKA DRUŽBA

Je družba, ki ima osnovni kapital razdeljen na delnice in odgovarja upnikom za svoje obveznosti le s svojim premoženjem, delničarji pa za obveznosti družbe ne odgovarja.

d.d. - citati

Sodobni kapitalizem se sploh ne bi mogel razviti, če ne bi bilo delniških družb. (Walter Lippmann)

Delniška družba je največje odkritje modernega časa, dragocenejše od pare in elekrike. (Nicolas Murray Buttler)

d.d. - osnovni kapital

- Št.delnic x nominalni znesek = osnovni k.
- Osnovni kapital na nominalni znesek se glasi v eurih
- Najnižji znesek osnovnega kapitala je 25.000 eurov

Oblika in najnižji znesek delnic

- Delnice so lahko oblikovane kot delnice z nominalnim zneskom ali kot kosovne delnice

Delnice z nominalnim zneskom

- Glasiti se morajo na najmanj 1 euro ali njegov večkratnik
- Delež delnice z nominalnim zneskom v osnovnem kapitalu se določa po razmerju med njenim nominalnim zneskom in zneskom osnovnega kapitala.

Kosovne delnice

- Se ne glasijo na nominalni znesek.
- Vsaka delnica ima enak delež in pripadajoč znesek v osnovnem kapitalu.
- Pripadajoč znesek je znesek, ki pripada posamezni kosovni delnici in ne sme biti nižji od 1 eura.
- Delež posamezne kosovne delnice v osnovnem kapitalu se določi glede na število kosovnih delnic.

d.d. - delnice

Delnice so vrednostni papirji, ki se glasijo na prinosnika ali na ime.

Vrednostna listina

Vsebina članskih pravic

Delnice z enako pravico sestavljajo en razred.

Delnica - sestavine

Plašč (oznaka, razred, firma sedež, razred, ime oz. prenos, vrednost, nominalna vrednost, serijska številka, roki in kraj izplačila)

Kuponska pola (izplačilo dividend)

Talon (uveljavljanje nove talonske pole)

Navadne, redne

- Pravica do udeležbe pri upravljanju družbe
- Pravico do dela dobička - dividenda
- Pravico do deleže pri likvidaciji, stečaju

Prednostne delnice

Zagotavljajo še prednostne pravice:

Vnaprej določenih zneskov

Pri izplačilu pri likvidaciji

Pravice določene s statutom

Je lahko brez glasovalne pravice

Sklep o izdaji delnic

- Sprejme skupščina oziroma ustanovitelj
- Plačilo delnic se opravi v denarju ali v stvarnih vložkih

Imenske delnice

Se vpišejo v delniško knjigo z imetnikovo oznako oziroma z imenom in prebivališčem imetnika

Prenašajo se z indosamentom (smiselna uporaba določb o menici)

Nematerializirana oblika (določbe ZNVP)

Več upravičencev - zastopnik

Lastne delnice

Družba sme izjemoma – zakon, pridobivati lastne delnice

Nima ne glasovalnih in ne delitvenih pravic –
izjeme: da bi preprečila hudo neposredno škodo, če se v enem letu ponudijo v odkup delavcem družbe, če so namenjene odpravnini, če je pridobitev neodplačna, na podlagi univerzalnega nasledstva, zmanjšanje osnovnega kapitala

10%

Potrdila in začasnice

Potrdilo o izdanih delnicah vsebuje navedbo o številu izdanih delnic – izkazni papir (pravica do udeležbe in glasovanja na skupščini)

Začasnice se izročajo pred izdajo delnic – so potrdila o udeležbi, ki vsebujejo enake pravice kot delnice

Simultana ustanovitev d.d.

Ustanovitelji sprejmejo statut in prevzamejo vse delnice

Delnice se vplačajo v denarju ali s stvarnimi vložki

Družbeniki imenujejo nadzorni svet in revizorja

Ustanovitelji izdelajo ustanovitveno poročilo

Družbo prijavijo za vpis v register

Sukcesivna ustanovitev d.d.

Ustanovitelji sprejmejo statut, objavijo prospekt in prevzamejo del delnic

Prospekt: število in vrsta delnic, nominalna vrednost, cena, število, razred, kraj vpogleda v statut, v ustanovitveno poročilo, v poročilo revizorjev, začetek in konec vpisovanja delnic, dan prenehanja vpisnikove obveznosti, podatki o stvarnih vložkih, skupščini, nagradah...

Sukcesivna ustanovitev d.d.

Vplačila pri bankah, statut, poročila

Rok za vpisovanje delnic

Prevzem vpisanih in nevplačanih zneskov

Ustanovna skupščina

Izvolitev organov

Vpis v register

Vplačilo ali izročitev stvarnih vložkov za prevzem delnic

Delničarji morajo na poziv uprave vplačati vložke sicer plačajo zamudne obresti

Delničarjem, ki vložke ne plačajo, se delnice odvzamejo

Vložki se ne smejo vrniti in ne obrestovati

V statutu je lahko določena pogodbeni kazni

Če je v statutu tako določeno mora delničar odplačno ali neodplačno opraviti dodatne storitve

Uporaba in razdelitev dobička

Deleži delničarjev pri dobičku se določajo v sorazmerju z nominalnimi zneski delnic

Če je s sklepom skupščine na podlagi ZGD ali statuta tako določeno je dobiček lahko odveden v rezerve ali ostane nerazporejen

Če vložki niso bili vplačani, pripadajo delničarjem dobiček v sorazmerju z izvršenimi plačili

Uprava lahko v soglasju z nadzornim svetom vplača vmesno dividendo v višini največ polovice predvidenega dobička po oblikovanju rezerv

Organi delniške družbe

Organi vodenja in nadzora d.d. so:

- Uprava
- Upravni odbor
- Nadzorni svet

Enotirni – dvotirni sistem

- Enotirni sistem vodenja in upravljanja > upravni odbor
- Dvotirni sistem upravljanja > uprava in nadzorni svet

Uprava delniške družbe

Zastopa in predstavlja družbo, jo vodi v njeno dobro, samostojno in na lastno odgovornost

Ima lahko enega ali več članov, najmanj tri, če nima nadzornega sveta

Omejitve – kd in prepoved opravljanja poklica; zoper gospodarstvo, delovno razmerje, socialno varnost, pravni promet, upravljanje z družbenimi sredstvi, naravnimi bogastvi, družbeno in zasebno premoženje

Prejemki članov uprave

Plača, udeležba pri dobičku, povračila stroškov, zavarovalne premije, provizije...

Nadzorni svet: znižanje prejemkov, soglasje k opravljanju pridobitne dejavnosti

Uprava – pristojnosti in odgovornosti do skupščine

Pripravlja ukrepe iz pristojnosti skupščine

Pripravlja pogodbe in druge akte za katere je potrebno soglasje skupščine

Uresničuje sklepe skupščine

V 48 urah obvesti in skliče skupščino, če ugotovi, da izguba dosega pokovico osnovnega kapitala

Uprava – nadzorni svet

Poroča o načrtovani poslovni politiki in o drugih načelnih vprašanjih poslovanja, donosnosti družbe, poteku poslov, finančnemu stanju in o poslih, ki lahko pomembno vplivajo na poslovanje družbe

V obravnavo predloži letno poročilo

Uprava d.d. – sprejemanje odločitev in zastopanje

Vsi člani soglasno

Statut lahko določi drugačen način
zastopanja in odločanja

Vsak član uprave ima en glas

V primeru enakega števila glasov je
odločilen glas predsednika, če s statutom
ni drugače določeno

Nadzorni svet

Pogojno obvezen organ d.d.(osnovni kapital, št. Zaposlenih 500, postopna ustanovitev, delnice na borzi, več kot 100 imenskih delničarjev)

Sestavljajo ga najmanj trije člani, ki izmed sebe izvolijo predsednika

Nadzorni svet mora uprava registrirati

Član ne sme biti član uprave, nadzornega sveta že v treh družbah, član uprave odvisne družbe in oseba, ki po ZGD ne more biti član uprave

Nadzorni svet - pristojnosti

Nadzoruje vodenje poslov družbe (pregleduje in preverja knjige, blagajno, vrednostne papirje, zaloge blaga...)

Lahko skliče skupščino

Statut lahko določi, da se določeni posli lahko opravijo le s soglasjem nadzornega sveta, če zavrne soglasje, lahko uprava predlaga, da o tem odloča skupščina s 3/4 večino oddanih glasov

Volitve, plačilo članov nadzornega sveta

Člane nadzornega sveta, ki zastopajo interese delničarjev voli skupščina za obdobje največ štirih let z možnostjo ponovne izvolitve

Članom nadzornega sveta se lahko s statutom in s skupščino zagotovi plačilo ali udeležba pri dobičku

Za presojo odgovornosti in skrbnosti ravnanja se uporabljajo določbe za člane uprave

Upravni odbor

- Vodi družbo in nadzoruje izvajanje njenih poslov
- Zastopa in predstavlja družbo (smiselna uporaba določb uprave)

Upravni odbor – izvršni direktorji

Upravni odbor lahko imenuje enega ali več izvršnih direktorjev na katere lahko prenese pooblastila:

- Vodenje tekočih poslov
- Prijava vpisov in predložitvev listin registru
- Vodenje poslovnih knjig
- Sestavo letnega poročila

Skupščina d.d.

Na skupščini d.d. delničarji uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe

Člani uprave in nadzornega sveta se lahko udeležijo skupščine čeprav niso delničarji

O sklicu skupščine odloči uprava, lahko pa tudi delničarji, katerih skupni deleži dosegaajo dvajsetino osnovnega kapitala

Skupščina sklepa o:

- Delitvi dobička na predlog uprave in na podlagi mnenja nadzornega sveta
- Letnem poročilu
- Imenovanju in o odpoklicu članov nadzornega sveta, imenovanju revizorja
- Spremembah statuta
- Ukrepih za povečanje in zmanjšanje kapitala
- Prenehanju in statusnih spremembah družbe

Sklic in odločanje skupščine

- Vsaj mesec dni pred dnem zasedanja skupščine
- Objavi se dnevni red s predlogi za sprejem sklepov
- Poslati poročilo in sporočiti sklic skupščine združenjem delničarjev in finančnim organizacijam, ki so na zadnji skupščini uresničevali glasovalne pravice
- Če nameravajo ugovarjati predlogom uprave in nadzornega sveta mora jo v enem tednu od objave sklica poslati nasproten predlog

Sklic in odločanje skupščine

Skupščina veljavno odloča, če so navzoči delničarji z glasovalno pravico, ki predstavljajo vsaj 15 odstotkov zastopanega osnovnega kapitala

Za sprejem sklepov zadošča večina oddanih glasov, razen če statut določa višjo večino

Kvalificirana večina – sprememba statuta

Sklic in odločanje skupščine

Glasovalna pravica se pridobi šele s celotnim plačilom vložka ?

Prednostnim delnicam se glasovalna pravica lahko izključi – soglasje na ločeni seji

Vsak skupščinski sklep potrdi notar v notarskem zapisniku

Ničnost in izpodbojnost sklepov

Ničnost sklepov

- Napake sklica
- Napake v zvezi s potrditvijo sklepov skupščine
- Če ni združljiv z bistvom družbe ali če je v nasprotju z ukrepi za zaščito upnikov
- Če je v nasprotju z moralo ali javnim redom
- Če sklep o povečanju ali zmanjšanju osnovnega kapitala v roku šestih mesecev ni vpisan v register

Izpodbojnost

- Če je v nasprotju z zakonom ali statutom
- Če je bil pri sprejetju kršen zakon ali statut
- Vedno, kadar je kršena delničarjeva pravica do obveščnosti

Povečanje osnovnega kapitala

Z vložki z izdajo delnic (3/4 večina, vpis v register, vplačilo, prednostna pravica delničarjev)

Pogojno povečanje osnovnega kapitala

(uresničitev pravic zamenljivih obveznic, prednostne pravice do nakupa novih delnic, priprave na združitve družb, uresničitev pravic delavcev za prejem novih delnic)

Povečanje iz sredstev družbe (preoblikovanje rezerv in nerazdeljenega dobička v osnovni kapital)

Zmanjšanje osnovnega kapitala

Redno zmanjšanje (zmanjšanje nominalnega zneska ali združevanje delnic)

Poenostavljeno zmanjšanje (dopustno, če se sprosti rezerva, ki presega 10% po zmanjšanju potrebnega osnovnega kapitala in če ni razpoložljivega dobička – zaradi nižje vrednosti premoženja, pokrivanja izgub, prenosa sredstev v rezerve)

Zmanjšanje s prisilnim umikom delnic ali pridobitvijo s strani družbe (statut, sredstva, zavarovanje za plačilo delničarjev)

Prenehanje d.d.

S pretekom časa

S sklepom skupščine (3/4 večina kapitala)

Če uprava ne deluje več kot 12 mesecev

Če se ugotovi ničnost vpisa

S stečajem

Na podlagi sodne odločbe

Z združitvijo

Če se zmanjša osnovni kapital pod minimum

Komanditna delniška družba

Je družba, pri kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem, komanditisti pa nastopajo kot komanditni delničarji.

Za razmerja med komplementarji in komanditni delničarji (upravljanje, vodenje poslov, zastopanje) se smiselno uporabljajo določbe o komanditni družbi, za druga vprašanja pa pravila o delniški družbi.